

Kannanotto: Omaishoitajiin kohdistuvat leikkaukset Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalveluissa heikentävät omaishoitajien jaksamista ja hyvinvointia

Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä hyväksyi vuodelle 2022 talousarvion, joka sisälsi suoraan omaishoitoperheisiin kohdistuvia leikkauksia 590 000 €. Leikkausten perusteella arvioidaan, että 70–80 omaishoitoperhettä ei enää jatkossa täytä omaishoidon tuen kriteereitä. Tämän lisäksi 150–200 perhettä putoaa alempaan tukiluokkaan.

Kymenlaaksossa on alle kaksi tuhatta omaishoidon sopimuksen tehnyttä henkilöä (Sotkanet 2020, yhteensä 1861). Leikkauksien johdosta määrä vähenee entisestään samaan aikaan, kun hoivan tarvitsijoita on enemmän. Omaishoito on monessa tilanteessa inhimillisesti katsottuna paras vaihtoehto hoivan järjestämiseen. Jotta omaishoitajat jaksavat huolehtia läheisistään, tarvitsevat he riittävän tuen ja palvelut. Tänä vuonna toteutettavilla leikkauksilla kuntayhtymän viesti omaishoitajille on, että heidän antamaa hoivaa ja huolenpitoa ei arvosteta. Samanaikaisesti sosiaali ja terveysministeriö on myöntänyt 1,1 miljoonaa euroa iäkkäiden kotona asumista tukevien palveluiden kehittämiseksi. Kehityskohteissa mainitaan myös omaishoitajat ja läheiset.

Leikkaukset sisältävä talousarvio hyväksyttiin Kymsoten hallituksen kokouksessa 17.12.2021. Jälkikäteen vaikuttaminen päätettyihin asioihin on vaikeaa ja tästä syystä onkin syytä tarkastella sitä, miten asiat hoidetaan siirryttäessä hyvinvointialueisiin ja päätöksenteon ollessa tammikuun aluevaaleissa valittujen aluevaltuutettujen harteilla. Nähdäänkö omaishoitajien niin inhimillisesti kuin taloudellisestikin arvokas työ ja sen mahdollistaminen hyvinvointialueen arvojen ja etujen mukaisena? Vailla riittävää tukea, omaishoitajat kuormittuvat ja uupuvat. Pelkästään ikääntyneiden hoidon menot olisivat vuosittain 2,8 miljardia euroa nykyistä suuremmat ilman omaisten apua (Kehusmaa 2014). Resurssointi omaishoitoon vähentää tai siirtää myöhäisemmäksi julkisesti rahoitetun raskaamman hoivan tarvetta ja vähentää hoivamenoja.

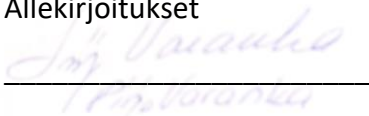
Yhteistyöllä kohti parempaa omaishoitajien tukemista

Olemme huolissamme siitä, jaksavatko omaishoitajat huolehtia läheisistään, jos he eivät saa riittävästi tukea ja palveluita. Palveluiden heiketessä sitoviin ja vaativiin tilanteisiin voi olla vaikea saada omaishoitajia. Omaishoitajana toimimiseen tulee löytyä kannustavia elementtejä. Miten Kymenlaakson hyvinvointialue selviytyy hoivavastuusta, jos omaishoitajia ei jatkossa löydy?

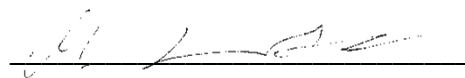
Omaishoitajille tulee taata riittävä tuki ja palvelut sekä monipuoliset vapaiden järjestämismahdollisuudet. Päätöksenteossa tulisi myös huomioida ne omaishoitajat, joilla ei ole omaishoidon tuen sopimusta. Omaishoitajien palveluiden heikentäminen on säästöä väärästä suunnasta. Suur-Kouvolan Omaishoitajat ja läheiset ry sekä Omaishoitajaliitto ry on mielellään kehittämässä yhteistyössä omaishoitajien jaksamista tukevia palveluita. Omaishoitajille ja heidän läheisilleen tulee turvata inhimillinen ja arvostava arki.

Kouvolassa 17.3.2022

Allekirjoitukset

Pirjo Varanka, puheenjohtaja
Suur-Kouvolan Omaishoitajat ja Läheiset ry

Matilda Linnavirta, aluevastaava
Omaishoitajaliitto

Lähteet:

- <https://kymha.fi/blog/2022/02/07/stm-myonsi-11-milj-euroa-kymenlaakson-iakkaiden-kotona-asumista-tukeviin-palveluihin/>
- Kehusmaa, Sari (2014): Hoidon menoja hillitsemässä. Heikkokuntoisten kotona asuvien ikäihmisten palvelujen käyttö, omaishoito ja kuntoutus
- Tilastotietoja suomalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista. www.sotkanet.fi